

Драгана ЧОРБИЋ

ПОЕТСКИ ФРАГМЕНТИ

*Немања Мићровић: ДУШЕ И СТВАРИ,
Видици, Београд, 1989.*

Наслови књига наликују на прозоре кућа који издају њихово покућство. »Душе и ствари« је наслов нове књиге Немање Мићровића. Аутор се послужио »неугледним патуљастим везником«, и, да би успоставио необичну комуникацију између душа и ствари, између читалаца и дела. Сваким фрагментом се успоставља нов начин комуникације: од тривијалног (нпр. »Ако је оно што соц нашара по зидовима шоље истина, тако је само зато што жене, кад кудне час, глуме по причи коју им је пријатељица саопштила значајног, обореног погледа«) до зачудног (нпр. »Ако све људске расе потичу са истог места и ако знамо да зечевима сразмерно велика површина ушију служи за хлађење крви, можда су ирнцима ноздрве веће због врелине ваздуха«). Наратор се, углавном, јавља као безлично лице што је типично за све кратке жанрове попут афоризама или максима. На пример:

»Човек је у војсци сам једино кад спава«,
»Снови су као јасне живе успомене на нешто што се није догодило«,
»Зар није месец, а не сунце, по мери наших очију«,
»Изгледа да из књига не може да се сазна више од онога што већ знамо«. . .

У појединим фрагментима испод маске наратора се открива аутор наговештавајући још један могући начин комуникације са читаоцем — лирски. Овај лирски импулс је тек наслућен. На аутору је да одлучи да ли ће у неком будућем делу да скине маску са свог безличног наратора и да кроз поједине фрагменте који наличе на фусноте потенцијалне приче о детињству, о војсци, развије систематичнију комуникацију са читаоцем и на том плану.

Фрагменти откривају нову поетичност појавног света око нас. Ствари имају душу нас самих, а ми сами смо прустовски одређени опажањима и утисцима које те ствари изражавају. »Колико од онога што чини доживљај досле у речи које сви делимо, а колико неизрецивог, за свачију душу понаособ остане у порцеланским урнама очију и фишцима ушију?«. То неизрециво аутор открива кроз детињство, снеге, огледала. Снови су налик на »документарни и играни филм неземаљских боја и непостојане и неукротиве светлости«. Салон је детету »пространији за мноштво много краћих корака, а биље и змије у врту тепиха крупнији, ближи очима.« »Огледало је ишчезло а твој одраз одједном оживео и отежао јер си се једним скоком цео преселио у њега.« Фрагментима се открива нова перспектива посматрања стварности. Везник и више раздваја него што повезује душе и ствари. Између њих је спуштен вео заборава, сећања, нових сензација. Која га је вила изаткала и да ли из злобе или из љубави није битно. На уметнику је да га подигне и омогући да се боље осете душе ствари а самим тим и душе нас самих. Немања Мићровић је у томе успео. Фрагменти се јављају као

чудна огледала у којима одраз не смета одраженом иако запремају исти простор, а више се и не разазнаје да ли се ствари огледају у души или душе у стварима. Фрагменти о војсци, о градовима, Београду и Котору, острву Корнату, су налик на песме у прози у инспирацији бодлеровског спљина. Ремања Митровић у фрагментима у којима износи теме обичне чак и за обично размишљање (нпр. како изгледа бити покисао) избегава банализацију захваљујући тој лирској ноти фрагмената.

Фрагменти су по својој интонираности доста разубени: од афористичних до лирских, од лирских до фрагмената са неочекиваном поентом. Поетика модерне кратке приче се јавља нарочито у последњим фрагментима. То су фрагменти са мотивом ембриона, са мотивом аксолотла (које је Кортасар увео у савремену причу), или фрагменти са необичним асоцијацијама и чудним спојевима приче и њеног кончета.

Аутор своја размишљања износи непосредно, без неких симболично-филозофских огртача, у тону необавезног разговора у коме се и писац и читалац забављају. Ту се среће и концизност мисли (као у «Знаковима крај пута») и лиричност (као код Бодлера), и необичност приче (као код Борхеса). Ако се фрагменти посматрају не више као самосталне целине већ као делови збирке, онда први фрагмент преузима улогу мотоа, задњи пролога, а ту је и библијско-пародична биографска хронологија. Композициона повезаност фрагмената одаје јединствену концепцију књиге а остварује се циклусима (циклус о књигама, циклус о сновицима, циклус о огледалима. . .) Лирски записи, скице догађаја који су тек наговештени, јасно формулисана кончета прича, су облици кроз које Немања Митровић уводи читаоца у свој зачаран круг душа и ствари и открива свет »јадно и неправедно затворен у наш прекратак живот.«